

2. Systém a organizace profesního poradenství

Dagmar Svobodová

2. Systém a organizace profesního poradenství

- 1.1 Liniová organizace profesního poradenství
- 1.2 Systém agentur profesního poradenství na trhu práce
- 1.3 Systém vybraných poradenských aktivit (guidance, video-counselling, mentoring)

1.1 Liniová organizace profesního poradenství

- *Jakým způsobem lze systém profesního poradenství vytvářet?*
- S odvoláním na integritu poradenských systémů zemí Evropské unie lze doporučit vytvářet systém profesního poradenství v *liniové* kontinuální návaznosti jako poradenský proces :
- *guidance pre-entry* → *guidance entry* → *guidance during* → *guidance exit*
- *guidance pre-entry* zvyšuje pravděpodobnost přijetí zájemců na vysoké školy
- *guidance entry* snižuje počet studentů opouštějících vysokou školu předčasně
- *guidance during* poskytuje studentům informace při změně studijní orientace v rámci školního *curricula*
- *guidance exit* zajišťuje přechod absolventů s vysokoškolským vzděláním do světa práce

Funkčnost liniové organizace profesního poradenství

- Z hlediska funkčnosti *liniová* organizace profesního poradenství zajišťuje
 - *za první* : integritu segmentů služeb profesního poradenství v uceleném systému
 - *za druhé* : autonomii poradenských pracovníků ve smyslu kontinuální návaznosti jejich poradenských aktivit v poradenském procesu poradenské intervence.
- Autonomii poradenských pracovníků ve smyslu kontinuální návaznosti jejich poradenských aktivit v poradenském procesu poradenské intervence zajišťuje European Mentoring & Coaching Council (EMCC) a International Coaching Federation (ICF).

Jaký je systém agentur profesního poradenství na trhu práce a jak je organizován?

Z hlediska současné poradenské práce není v České republice organizační systém profesního poradenství vytvořen tak, aby klientům poskytoval *ucelené* poradenské služby. Z uvedeného vyplývá, že organizační systém profesního poradenství lze chápat jako rozvětvený *organismus* se samostatnými segmenty poradenských služeb. Ptáme se proto: *Jaké segmenty poradenských služeb patří do rozvětveného organismu profesního poradenství?* S odvoláním na smlouvu o spolupráci mezi MPSV ČR reprezentovaným SSZ a MŠMT ČR z 1. dubna 1997 lze hledat segmenty profesně poradenských služeb v resortech MŠMT ČR a MPSV ČR, včetně mezinárodní spolupráce.

1.2 SYSTÉM AGENTUR PROFESNÍHO PORADENSTVÍ NA TRHU PRÁCE

Profesní poradenství v resortu MŠMT ČR

- 1) **Výchovné poradenství středních škol v České republice zaměřené na informování o nabídce a obsahu studijních oborů vysokých škol a pomoc při vyplňování přihlášek na vysoké školy.**
- 2) **Poradenství studijních oddělení fakult vysokých škol v České republice zaměřené na informace k výběru studijního oboru a k přijímacímu řízení.**
- 3) **Poradenství akademických informačních center (AIC) řízených Nadací Jana Husa v Brně o vysokoškolském studiu v zahraničí (studium jazykových programů Test of English as a Foreign Language - TOEFL, Graduate Record Examination - GRE, Scholastic Assessment Test - SAT, Graduate Management Admission Test – GMAT, Diplôme approfondi de langue française – DALF a Centrale Oberstufenprüfung), prázdninových brigádách a stážích.**
- 4) **Poradenství Střediska pro ekvivalenci dokladů o vzdělání při CSVŠ v Praze k uznávání platnosti dokladů (vysvědčení, diplomy, certifikáty) o vzdělání ze středních a vysokých škol a studijních oborech absolvovaných v České republice i v zahraničí.**

Profesní poradenství v resortu MPSV ČR

- **1) Poradenství IPS ÚP pro volbu povolání se zaměřením na informace o nabídce studijních programů a studijních oborů vysokých škol s testováním předpokladů pro studium zvoleného studijního oboru a výkon povolání.**
- **2) Poradenství poradenských odborů ÚP pro specifické kohorty klientů se změněnou pracovní schopností (ZPS) a ztíženou sociální situací zaměřené na volbu povolání a změnu povolání.**
- **3) Poradenství poradenských odborů ÚP pro potenciální zaměstnavatele se zaměřením na zprostředkování klientů pro odborné praxe a volná pracovní místa.**
- **4) Poradenství regionálních poradenských a informačních center (RPIC) a podnikatelských inovačních center (BIC) pro potenciální soukromé podnikatele se zaměřením na financování podnikatelských záměrů a zakládání živností malých a středních podnikatelů.**

Mezinárodní síť profesního poradenství

- 1) K mezinárodním projektům pro klienty patří projekt *Certifikacate* s akčním programem *Transfer* k srovnávání a výměně vzdělávacích programů, zajišťovaný *International Education Society* a projekt *Eurodesk* s informační službou o výměnných programech Evropské unie, zajišťovaný MŠMT ČR.
- 2) K mezinárodním programům pro středoškoláky patří program *Leonardo da Vinci* s projekty, stážemi, výměnami a pilotními projekty, zajišťovaný Národním vzdělávacím fondem (NVF) a program *Aktion* s letními kurzy německého jazyka, studentskými exkurzemi a odbornými školami různých disciplin, zajišťovaný jednatelem *Aktion* a Kanceláří pro výměnné programy se zeměmi střední a východní Evropy.
- 3) K mezinárodním sítím pro klienty patří Národní informační středisko pro poradenství (Euroguidance) podporující *evropskou* dimenzi v systému poradenství, mezinárodní síť European Network of Information Centres (ENIC) se zaměřením na uznávání dokladů všeobecného a vysokoškolského vzdělání pod patronací Rady Evropy, mezinárodní síť National Academic Recognition Information Centres (NARIC) se zaměřením na uznávání dokladů o vzdělání v odborné přípravě na středních a vysokých školách a Evropské služby zaměstnanosti (EURES) poskytující informační aktivity europoradců (euroadvisers) s cílem zvýšit transparentnost evropského trhu práce.

guidance	• vedení
video-counselling	• video-konzultování
mentoring	• patronát

Poradenské aktivity jako poradenské prostředky

1.3 SYSTÉM VYBRANÝCH PORADENSKÝCH AKTIVIT

Guidance

Profesní poradenství ve smyslu guidance má osvětový a výchovný charakter s poskytováním informací a dalších vstupů s cílem, aby klient dokázal samostatně řešit svou situaci na trhu práce.

- Vedení klientů se realizuje jako předávání poznatků ve formě přednášky, instruktáže a odpovědi na jejich dotazy, včetně edukace.

Video-counselling

Profesní poradenství ve smyslu video-counselling představuje konzultaci pro klienta a odbornou radu s cílem dovést klienta k hlubšímu vhledu do pracovního problému, jeho příčin a možností řešení na trhu práce.

Profesní poradenství ve smyslu video-counselling má interaktivní a prožitkový charakter a předpokládá vzájemnou komunikaci mezi klientem a poradenským pracovníkem, individuální diagnostiku a poradenskou intervenci.

- Koncept video-konzultace v Holandsku vytvořila Marie Aartsová. Poradce na video natáčí sekvence z interakce, z nichž s klientem na mikroúrovni prohlížejí úseky se silnou výpovědí a reflektují je s důrazem na zdroje.
- Video-konzultace se využívá v systemickém koučování. Vyhledávají se sekvence, které pomáhají vytvářet významný a konstruktivní rozdíl proti dosavadnímu pohledu klienta. Kladou se při tom hypotetické otázky: *Předpokládejme, že bychom se na daném místě vyměnili, čekali byste, jak klient zareaguje a co myslíte, že by se asi stalo?*
- Předností video-konzultace je rozvoj konkrétních možností volby jednání. Běžné jednání se zachycuje v řeči a dochází k uvědomění interakčních sekvencí, které normálnímu vnímání zůstávají utajeny.
- Uvedeným způsobem si lze všimnout a poprvé uvědomit komunikační nabídky ze strany protějšku v interakci.

Mentoring

Profesní poradenství ve smyslu mentoringu obsahuje široké spektrum možností a pracovních úkolů, které se dotýkají různých forem patronátu.

Patron může mít úlohu učitele, kouče nebo trenéra jako osoby, která podává managementu zaměstnavatelské organizace podstatné informace, jak nováček pracuje.

Významná je úloha patrona v pojetí pozitivního profesního vzoru, jak provádět určitou pracovní činnost.

Mentoring může být i speciální typ vedení k zahájení profesní kariéry.

Mentor jako rozvíječ talentu zadává zajímavé a náročné úkoly, aby se z nich nováčky mohli učit.

Mentor jako otevírač dveří nabízí příležitosti k rozvoji, zadává úkoly a zabezpečuje, aby boje nováčka k sebeprosazení na vyšší úrovni řízení byly úspěšné.

- Patronát však může mít i chybu ochrany, při níž patron umožňuje chráněnci dělat chyby, aniž by ohrozily výsledky jeho práce.
- Alternativní formou patronátu je role sponzora s cílem zviditelnit chráněnce za účelem navázání kontaktu s vyšším managementem.